

RBG/1168/00.04.01.00/2025

**§ 373 Lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategialuonnoksesta
2026–2029**

Julkinen

Valmistelijat

josefin.mannstrom(at)raasepori.fi, puh. 019 289 2149

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki edellyttää hyvinvointialuetta laatimaan palvelustrategian taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen on päätettävä järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkäaikaisista tavoitteista. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (LUVN) pyytää alueen kunnilta lausuntoja palvelujen uudistamista koskevasta strategialuonnoksesta 2026-2029. Lausuntojen tulee olla hyvinvointialueella 18.9.2025 klo 12.00 mennessä. Raaseporin kaupunki on saanut lausuntopyynnön 18.8.2025.

Neljä kysymystä sisältävä lausunto toimitetaan Webropol-kyselynä. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pyytää vastausta seuraaviin osa-alueisiin:

- organisaation strategian ja hyvinvointialueen strategialuonnoksen yhteentoimivuuden arviointi
- organisaation ja hyvinvointialueen yhteistyön roolin kommentointi hyvinvointialueen strategialuonnoksessa
- organisaation ja hyvinvointialueen strategisen yhteistyön eri osa-alueiden tarkempi kommentointi
- muuta kommentoitavaa tai kysyttävää hyvinvointialueen strategialuonnoksesta

Kaiken kaikkiaan Raaseporin kaupunki pitää strategialuonnosta toimivana ja harkittuna, ja hyvinvointialue on ottanut huomioon useita kuntien aiemmin kommentoimia asioita. Strategialuonnoksesta puuttuu kuitenkin lähes kokonaan konkreettiset mittarit, ja tulokset, joita halutaan saavuttaa, on joskus muotoiltu siten, että niitä on vaikea mitata.

Strategisten tavoitteiden ja todellisuuden välinen kuilu on kaupungin mielestä suuri. Kaupunki toivoo hartaasti, että tämä strategia toteutetaan ottaen huomioon yksittäiset alueet ja niiden erityispiirteet.

Kaupunginjohtajan ehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Raaseporin kaupunki antaa liitteen mukaisen lausunnon Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategialuonnoksesta.

Pykälä tarkastetaan heti.

Päätöksen käsittely

Merkittiin, että hyvinvointiasioiden asiantuntija Josefin Mannström oli läsnä, kun kokouksessa käsiteltiin §:ää 373.

Keskustelua.

Keskustelu päättyi.

Päätös Kaupunginhallitus päätti, että Raaseporin kaupunki antaa liitteen mukaisen lausunnon Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategialuonnoksesta.

Pykälä tarkastettiin heti.

Täytäntöönpano

HYTE asiantuntija

Liitteet Lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategialuonnoksesta 2026–2029

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti

Päivämäärä: 23.9.2025

Vastaanottajat: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategialuonnoksesta 2026–2029**Raaseporin kaupungille keskeiset seikat:**

1. *Ihmislähtöisempi toiminta nykyisen määräävän/ johtavan/vallitsevan/ hallintolähtöisen sijaan.*
2. *Tavoitteena on oltava toimiva ja kaikkien saavutettavissa, ei sama kaikille. Alueen monimuotoisuus ja alueelliset erityispiirteet tulee huomioida aiempaa paremmin.*
3. *Raaseporin asukkaiden turvallisuuden tunne on heikentynyt (riittämättömien ambulanssiresurssien ja rajoitetun päivystystoiminnan sekä julkisen liikenteen ja taksien rajallisen saatavuuden vuoksi). Tämä peruskysymys tulee ratkaista objektiivisesti ja nopeasti, jotta hyvinvointialueella olisi mahdollisuus onnistua muissa strategisissa tavoitteissaan.*

Miten arvioisitte edustamanne organisaation strategian ja hyvinvointialueen strategialuonnoksen yhteentoimivuutta?

Raaseporin kaupungin strategia vuosille 2026–2029 on työn alla. Raaseporin kaupungin strategian 2022–2025 keskeisiä arvoja ovat avoimuus, osallisuus ja yhdenvertaisuus. Ihmiset edellä, sujuva arki ja huolehdimme Raaseporista ovat strategian keskeisiä teema-alueita.

Hyvinvointialueen strategialuonnoksessa painopiste on vastuullisesti järjestettävissä asiakaslähtöisissä ja yhdenvertaisissa palveluissa, mutta myös kustannustehokkuudessa ja digitalisoinnissa. Asiakkaan valinnanvapautta lisätään ja asiakkaille tarjotaan yhdenvertaiset palvelut asuinpaikasta riippumatta. Yhdenvertaiset palvelut ja mahdollisuus valita itse sopivat hyvin yhteen kaupungin strategiassa mainittujen osallisuuden, tasa-arvon ja ihmislähtöisyyden kanssa, samalla kun palvelujen digitalisointi joissain tapauksissa voi sujuvoittaa arkea.

Raaseporin kaupunki haluaa kuitenkin konkreettisempia kuvauksia siitä, miten ”Anna asiakkaan valita” ja ”Anna vastuuta” -periaatteet toteutetaan taajamien ulkopuolella, jotta sekä Raaseporin että hyvinvointialueen strategian ihmislähtöinen tavoite voi toteutua hallintolähtöisen näkemyksen sijaan (ihmislähtöinen vs. hallintolähtöinen).

Raaseporin kaupungin mukaan jo se, että palvelu ei ole maantieteellisesti helposti saatavilla, merkitsee epätasa-arvoa. Hyvinvointialueen strategialuonnoksessa sanotaan, että ”yhdenvertaisuus ei tarkoita kaikille samaa, vaan sitä, että ihmiset saavat tukea yksilöllisiin tarpeisiinsa”. Raaseporin kaupunki toivoo, ettei tämä koske vain yksilötasolla vaan myös aluetasolla.

Kaupungissa on koettu, että aiemmin toimivat paikalliset ratkaisut, eri toimintojen väliset yhteistyömuodot asukkaiden hyväksi ja konkreettiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on lakkautettu LUVN:n toimintavuoden aikana harmonisointiin vedoten ja niitä on perusteltu sillä, että

samoja palveluja ei ole voitu tarjota koko hyvinvointialueella. Sen sijaan, että olisi tarkasteltu paikallisia erityispiirteitä tai ylipäättään arvioitu kustannustehokkaita työtapoja, jotka on todettu kannattaviksi, ne on heti lakkautettu, jos Espoolla ei ole ollut niistä kokemusta. *Tavoitteena on oltava toimiva ja kaikkien saavutettavissa, ei sama kaikille.*

Raasepori on maantieteellisesti laaja kaksikielinen kunta, joka eroaa paljon hyvinvointialueen kokonaisuudesta. On ymmärrettävää, että suurta organisaatiota yritetään johtaa numeroin, mutta jos esimerkiksi tarkastellaan pelkästään kuntakohtaista väkilukua ja jos kaikkia muita verrataan yhteen maamme suurimmista kunnista eli Espooseen, menetetään mahdollisuuksia ja todellisuus.

Meitä ei voi kokonaan kutsua ”haja-asutusseuduksi”, kuten sanaa nyt käytetään strategiassa. Raaseporissa on kaupunkimaisempia ympäristöjä kuin suuressa osassa Espoota. Raaseporissa on myös useita suurempia keskuksia kuin joissakin pienemmissä kunnissa on asukkaita. Raaseporissa on vahvoja taajamia ja kaupungissa on enemmän asukkaita kuin monessa muussa keskikokoisessa kaupungissa, esimerkiksi Naantali ja Valkeakoski. *Pelkästään siksi, että hyvinvointialueen suurin kaupunki sattuu sijaitsemaan hyvinvointialueen toisella reunalla eikä keskellä, ei pidä unohtaa sitä, että sujuva arki on välttämätöntä myös alueen länsiosassa asuville.*

Nämä erityispiirteet, ja Raaseporin strategian painopiste, tulee ottaa huomioon toteutettaessa hyvinvointialueen palveluja. Lisäksi on otettava huomioon, että ikäjakauma on erilainen eri kunnissa. *Strategialuonnoksen sivulla 12 mainitaan, ettei johdeta keskiarvoilla ja että kaupunkimainen ympäristö ja haja-asutusseutu vaativat erilaisia ratkaisuja.* Raaseporissa koetaan, ettei tätä ole tähän mennessä hyvinvointialueella otettu riittävästi huomioon eikä ymmärretty, että kaupungissa voi olla useita todellisuuksia. Kaupunki toivoo tämän toteutuvan tulevaisuudessa.

Samalla sivulla mainitaan turvallisuuden kuuluvan myös kokemus siitä, että palvelut ovat lähellä ja saatavilla. Kaikki Raaseporin asukkaat eivät tällä hetkellä koe tätä turvallisuuden tunnetta. Esimerkiksi rajallinen päivystystoiminta, riittämättömät ambulanssiresurssit, terveyskeskusten (ainakin ajoittain) pitkät puhelinjonot, Lunnan kömpelyys, digitaidottomien ihmisten riittämätön huomioiminen ja pitkät etäisyydet palvelupisteisiin ovat asioita, jotka ovat tuntuvasti lisänneet asukkaiden huolta terveydenhuollon saatavuudesta. *Kaupunki arvioi hyvinvointialueen ymmärtäneen, että luottamus sosiaali- ja terveydenhuoltoon on heikentynyt ja että halutaan tehdä töitä tilanteen korjaamiseksi.*

Kunnalla ja hyvinvointialueella on yhteisiä asukkaita. Hyvinvoiva väestö sekä hyvien ja tarkoituksenmukaisten palvelujen tarjoaminen oikea-aikaisesti on molempien organisaatioiden edun mukaista. Hyvinvointialueen strategialuonnoksesta puuttuu kuvaus alueesta kokonaisuutena ja sen monimuotoisuudesta sekä siitä, miten alueen eri osissa ilmeneviin erilaisiin haasteisiin voidaan vastata.

Miten turvataan tasavertainen palvelu ja miten otetaan huomioon hyvinvointialueen eri osien palvelutarjonta? Strategialuonnoksen alussa esitetään joitakin hyvinvointialueen kokonaisuutta

koskevia keskeisiä lukuja, mutta sitä voisi mielellään täydentää vastaavilla kuntakohtaisilla luvuilla alueen monimuotoisuuden havainnollistamiseksi. Se ei vähennä hyvinvointialueen omaa kokonaisuutta, vaan mahdollistaa sen sijaan paremman ja rehellisemmän viestinnän ja keskinäisen ymmärryksen.

Hyvinvointialueen strategialuonnos keskittyy paljon digitalisointiin sekä teknologian käytön edelläkävijyyteen. Digitaaliset palvelut voivat tietyissä tilanteissa/tarkoituksissa ja tietyille käyttäjäryhmille olla hyvin toimiva vaihtoehto fyysisten palvelujen tukipalveluna tai jopa fyysisten palveluiden korvaajana. Kuitenkin erityisesti tietyille haavoittuvammassa asemassa oleville käyttäjäryhmille digitaalisten palvelujen käyttö voi olla haastavaa, eikä käyttäjän kyky käyttää digitaalisia palveluja saa koskaan muodostua esteeksi hoitoon pääsulle. Lähipalveluiden tulee olla saatavilla niitä tarvitseville (esimerkiksi mobiilipalveluiden kautta, jos muita vaihtoehtoja ei ole saatavilla).

Kaupungin strategia on kaiken kaikkiaan asukaslähtöisempi kuin hyvinvointialueen strategia, joka on joiltakin osin organisaatiokeskeisempi.

Miten kommentoisitte edustamanne organisaation ja hyvinvointialueen yhteistyön roolia hyvinvointialueen strategialuonnoksessa?

Kunnat tunnistetaan hyvinvointialueen tärkeäksi yhteistyökumppaniksi, mutta yhteistyön toteutumisen voisi määritellä konkreettisemmin. Strategialuonnoksessa on kuitenkin tunnistettu kuntien kanssa tehtävän yhteistyön keskeisimmät yhdyspinnat, mikä on hyvä. Raaseporin kaupunki olettaa, että toimintasuunnitelmassa määritellään sitten selkeämmin sisältöä ja toimintatapoja.

Strategialuonnoksessa mainitaan, että hyvinvointialue yhdistää voimat kuntien ja työllisyysalueiden kanssa erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä. Painopiste on lasten ja nuorten hyvinvoinnin, työllisyyden, kotoutumisen sekä valmiuden ja varautumisen edistämisessä. ("Valmiuden ja varautumisen" voisi ruotsiksi ilmaista paremmin sanalla "krisberedskap" eli kriisivalmius.)

Nämä valinnat ovat kuntien nykyisten lakisääteisten tehtävien ja vastuiden kannalta erinomaisia, ja ne koskevat suurta osaa kuntien toiminnasta. Kunnilla, myös Raaseporilla, on erittäin selkeä näkemys siitä, mitkä kyseisten alueiden hyvinvointialueen vastuut tarvitsevat enemmän huomiota ja resursseja ja mitkä kenties hieman vähemmän. *Raaseporin kaupunki toivoo hyvinvointialueen suhtautuvan kuntiin näissä asioissa selkeämmällä palveluasenteella.* Kunnat ovat tärkeitä yhteistyötahoja, joilla on arvokasta tietoa omasta alueesta ja asukkaista, ja vain hyvin toimivalla yhteistyöllä voimme saavuttaa sekä käyttäjien että molempien organisaatioiden kannalta parhaat tulokset.

Sivulla 12 mainitaan ennaltaehkäisevän työn tärkeys ja se, että ongelmat on pyrittävä ehkäisemään ennen niiden syntymistä sen sijaan, että niihin reagoidaan vasta, kun ongelma on jo syntynyt. Ennaltaehkäisevässä työssä, jossa on kyse terveellisten elintapojen edellytysten luomisesta ja

asukkaiden tukemisesta oman hyvinvoinnin hoitamisessa, on erityisen tärkeää, että organisaatioiden yhteistyön välinen kosketuspinta toimii ja että molemmat tahot osaavat ohjata asiakkaat eteenpäin asiaankuuluviin palveluihin ja luoda sujuva palvelupolku, jossa asukkaat saavat oikeaa tukea oikeaan aikaan. *Yhteisesti muotoiltu selkeä rajanveto siitä, mitkä palvelut kuuluvat kunkin organisaation vastuualueeseen, on tärkeää*, vaikka yhteistyö on välttämätöntä kokonaisuuden toimivuuden kannalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön suhteellisen laajat ja joustavat työnkuvat muodostivat tärkeän osan ennaltaehkäisevästä työstä silloin, kun kunnat vastasivat sosiaali- ja terveydenhuollosta.

Yhteistyön heikkeneminen on ollut suurinta tässä: työnkuvat muutettiin nopeasti hyvin kapeiksi tavoitteena tehokkuuden lisääminen ja selkeän hierarkkisen rakenteen luominen uudessa suuressa organisaatiossa. Raaseporin kaupunki katsoo, että uuden strategian ennaltaehkäisevän yhteistyön tavoitteiden seurauksena voitaisiin pohtia, voisiko osalla Espoon ulkopuolella olevalla henkilöstöllä olla tai voisiko henkilöstö palata monipuolisempaan työnkuvaan parhaan tehokkuuden, kielitaidon ja paikallisten asioiden ymmärtämisen sekä lasten, nuorten ja työttömien maantieteellisen läheisyyden saavuttamiseksi ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Työllisyysalueella on vaikea jatkaa työskentelyä useiden työttömien asiakkaiden parissa ilman hyvinvointialueen tarjoamia palveluita. Strategialuonnoksessa luvataan paljon, mikä on hyvä alku, mutta sitä on kehitettävä konkreettisempien tavoitteiden ja mittareiden pohjalta, jotta resurssit kohdentuvat luvattuun.

Raaseporin kaupunki sijaitsee maanpuolustuksen suhteen strategisesti tärkeällä alueella, ja kaupunki suhtautuu myönteisesti siihen, että kriisivalmius on yhteisen asialistan kärjessä. Tammisaaressa sijaitseva Uudenmaan prikaati laajentaa toimintaansa Nato-jäsenyyden vuoksi, ja Hangon–Raaseporin alueella on useita puolustusteollisuuden strategisia teollisuuden aloja. Hyvinvointialue on tähän mennessä ollut kriisivalmiustilanteissa (esimerkiksi harjoituksissa) hieman näkymätön toimija. Kasvaville ulkomaisille joukoille on erittäin tärkeää, että myös perusterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla, laadukkaita ja maantieteellisesti riittävän lähellä.

Kun otetaan huomioon väestörakenne Espoon kaupungin ulkopuolella, Raaseporin kaupunki toivoo, että myös ikääntyneen väestön hyvinvointi nostetaan esiin. Strategialuonnoksen tekstistä käy ilmi, että hyvinvointialueella on nuori väestö, jossa joka viides asukas on alle 18-vuotias (mikä johtuu Espoon luvuista, jotka ovat hallitsevia koko alueella), ja samalla todetaan, että yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa nopeammin kuin muilla alueilla. Vuoteen 2040 mennessä alueen ikääntyneiden määrä kasvaa yli 40 prosenttia. Ikääntyneiden määrän kasvu ja ikääntyminen vaikuttavat merkittävästi palvelujen tarpeeseen. Ikääntyneiden aktivointi ja ikääntyneille sopivat asumisvaihtoehdot ovat asioita, joissa kuntien ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä.

”Poistamme perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisiä raja-aitoja – tuomme erikoissairaanhoidon osaamisen lähelle ensisijaisia palveluja.” Tässä yhteydessä olisi toivottavaa, että *aluesairaalat saavat palveluilleen palvelusuunnitelman*. Tämä on erittäin tärkeää Raaseporin

sairaalan kannalta. Raaseporin kaupunki toivoo saavansa suunnitelmista nykyistä aktiivisemmin tietoa. Tulkitsemme strategialuonnoksen sanamuodon siten, että kaupungin, jossa on tällaisia keskitettyjä palveluja, pitäisi saada ajoissa tietoa suunnitelmista eikä lukea niistä tiedotusvälineissä.

Voitte halutessanne kommentoida edustamanne organisaation ja hyvinvointialueen strategisen yhteistyön eri osa-alueita tarkemmin.

Organisaatioiden väliset neuvottelut:

Kunnan ja hyvinvointialueen välisissä neuvotteluissa (sekä vuosittaisissa hyte-neuvotteluissa että kerran valtuustokaudella käytävissä neuvotteluissa) on parantamisen varaa.

Tähän mennessä nämä tilaisuudet ovat olleet hyvin lyhytkestoisia, ja ne ovat muistuttaneet enemmän tiedotustilaisuuksia kuin neuvotteluja. Kuntien mahdollisuudet nostaa esiin heille tärkeitä asioita ovat olleet rajalliset, ja tilaisuudet on usein koettu enemmänkin pakollisina muodollisuuksina kuin mahdollisuutena, jossa todella pyritään rakentamaan toimivaa yhteistyötä.

Kaikissa näissä neuvotteluissa on tärkeää, että asetetaan konkreettisia tavoitteita ja että vastuunjako on selkeä. Kerran valtuustokaudessa käytävät neuvottelut olisi hyvä käydä nyt, eli kauden alussa strategiatyön yhteydessä.

Tietoon perustuva johtaminen:

Tiedon saatavuus ja seuranta on keskeistä molemmille organisaatioille. Raaseporin kaupunki tutustuisi mielellään nykyistä enemmän sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntatason tietoihin – erityisesti koskien sellaisia ilmiöitä, joita kaupungilla voi olla mahdollisuus pyrkiä ennaltaehkäisemään toiminnassaan.

Strategialuonnoksessa mainitaan, että hyvinvointialue aikoo ottaa käyttöön digitaalisen kyselyn lasten ja nuorten hyvinvoinnin arvioimiseksi. Tässä toivotaan yhteistyötä kuntien ja hyvinvointialueen kanssa, koska monet kunnat laativat omia hyte-kyselyjä ja koska monet koulut laativat omia mm. viihtyvyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kyselyjä. Lisäksi THL:n Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi joillakin perusopetuksen ja toisen asteen vuosikursseilla. *Tätä tiedonkeruuta on koordinoitava niin, että siitä tulee järkevä sekä vastaajille että vastausten kerääjille, analysoijille ja hyödyntäjille.*

Kaupunki tukee mielellään hyvinvointialuetta myös asiaankuuluvalla tiedolla omasta kunnastaan ja sen asukkaista.

Työllisyysalue:

Alueemme palvelujen tarjonta, saavutettavuus ja valintamahdollisuudet ovat selkeästi heikentyneet erityisesti sosiaalipalveluiden ja työllistämistä edistävien palveluiden osalta.

Moniammatillisen yhteistyön aikaansaaminen on myös vaikeaa, koska se ei myöskään näytä toimivan hyvinvointialueella organisaationa.

- Resurssien pienentyminen on vaikuttanut kielteisesti yhteistyöhön.
- LUVN:n ylhäältä johdettu organisaatio vähentää henkilöstön itsenäistä ajattelua ja työskentelyä.
- Viestintä on vaikeaa; hyvinvointialueelta ei aina saa vastausta ja kunnan on usein etsittävä löytääkseen jonkun, joka osaa/uskaltaa vastata.

Tunnistamista ja matalan vaikuttavuuden toiminnasta luopumista koskeva kohta on huolestuttava.

Tällä hetkellä esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden määrä on hyvin vähäinen.

Työpajat ovat enemmän tai vähemmän tyhjiä. Ongelmana on se, ettemme saa riittävästi oikeita asiakkaita ns. aktivointitapaamisiin, joiden kautta asiakkaat ohjautuvat palveluihin.

Työllisyysalueella on tähän kapasiteettia ja resursseja, mutta hyvinvointialue ei ole priorisoinut tätä. *Tarjottavien palvelujen laskeva suunta luodaan siis itse, jolloin vaarana on, että alueella menetetään vielä enemmän palveluita.*

Tähän mennessä hyvinvointialue on paitsi luopunut tehottomasta toiminnasta myös lakkauttanut lähipalvelua siellä, missä on ollut vähän asukkaita. Raaseporin kaupunki toivoo, että etäisyys otetaan aina huomioon palvelujen saatavuutta suunniteltaessa.

Kiinteistöt ja palveluverkko:

Yhteistyö hyvinvointialueen ja kaupungin välillä on toiminut hyvin kiinteistöasioissa. Yhteistyö on ollut avointa ja rakentavaa. Hyvinvointialue ymmärtää kaupungin tavoitteet kiinteistöjen määräaikaaisista vuokrasopimuksista. Vuokrakustannuksista neuvotellaan syksyllä 2025, ja molemmilla osapuolilla on selkeä käsitys tulevan 5–10 vuoden vuokratasosta.

Raaseporin kaupunki on Tammisaaren kaupungin, Karjaan kaupungin ja Pohjan kunnan vuonna 2009 suorittaman kuntaliitoksen seurausta. Kaupunki kokee, että sitä osittain ”rangaistaan” kuntaliitoksen vuoksi, koska hyvinvointialue olisi todennäköisesti suunnitellut palvelunsa toisin, jos alue olisi edelleen koostunut kolmesta erillisestä kunnasta. Asukkaiden palvelun tarve kaupungin eri osissa ei ole kadonnut, vaikka aiemmat kuntarajat on pyyhitty pois.

Mitä muuta haluaisitte kommentoida tai kysyä hyvinvointialueen strategialuonnokseen liittyen?

Kuten aiemmin todettiin, Raaseporin kaupunki on vahvasti kaksikielinen kunta. Kaupungin mielestä hyvinvointialueen strategialuonnos on puutteellinen kielikysymyksen huomioimisen suhteen, ja strategiassa on selvennettävä, miten hyvinvointialue toimii kielellisten oikeuksien edistämiseksi ja kaksikielisten palvelujen tarjoamiseksi. *Strategiassa tulee myös mainita hyvinvointialueen koko maata kattava erityistehtävä ruotsinkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tukemisen kehittämisessä.*

Kuljetuspalvelujen saatavuus (tai puute) huolestuttaa Raaseporissa. Kaikissa hankinnoissa tulee huomioida sekä kielikysymys että alueelliset erityispiirteet.

Muutoslupauksessa ”Lisää ensisijaisia palveluja lapsille ja nuorille” keskitytään oppilashuollon palveluihin ja tämän vuoksi yhteistyö kunnan kanssa tulisi määritellä tärkeäksi tekijäksi tämän lupauksen toteuttamisessa. Epäselväksi jää, miten oppilashuollon palveluiden ulkopuolelle jäävien lapsiperheiden, varhaiskasvatuksen lasten ja NEET-nuorten ensisijaisia palveluja aiotaan laajentaa.

Muutoslupauksen ”Jokaiselle omalääkäri” osalta on ehdottoman välttämätöntä mainita mahdollisuus lähipalveluihin, joita voidaan täydentää etäpalveluilla, mutta ei pelkästään etäpalveluilla. Parhaan mahdollisen kumulatiivisen hyödyn saamiseksi olisi toivottavaa, että samaan perheeseen kuuluvilla henkilöillä on sama omalääkäri. Omalääkärimallissa tulee myös huomioida kielikysymys. Parhaimmillaan malli voi toimia erinomaisena työkaluna palvelujen saatavuuden turvaamiseksi omalla äidinkielellä.

Muutoslupauksen ”Turvallisempaa elämää kotona” osalta digitaaliset apuvälineet voivat lisätä turvallisuuden tunnetta, ja digitaalisista palveluista on saatu myönteisiä kokemuksia. Haasteen muodostaa kuitenkin se, että ikääntyneiden toivotaan voivan asua kotona mahdollisimman pitkään ja että palveluiden digitalisaatio lisääntyy samalla, kun monet ikääntyneet tuntevat itsensä yksinäisiksi ja tarvitsevat sosiaalisia kontakteja. Tavoitteena on lisätä yhteisöllisyyden tunnetta, mutta epäselväksi jää, miten se aiotaan saavuttaa.

Sanamuodon ”Asiakaslähtöisemmät ja sujuvammät asiakaspolut” kieli tulee korjata. Sopivampi vaihtoehto sanalle ”asiakaspolut” voisi olla esimerkiksi ”palvelupolut”.

Kun strategialuonnoksessa puhutaan kriisivalmiudesta, voisi hyvin mainita alueen kaksi prikaatia ja niiden merkitys turvallisuudelle, mutta myös niiden vaikutus palvelujen tarpeeseen.

Strategialuonnoksessa tulisi myös määritellä, miten koko alueen ensihoidon toimivuus varmistetaan. Raaseporissa esiintyy huolta ambulanssien saatavuudesta erityisesti yhdistettynä päivystystoiminnan rajoittamiseen sekä joukkoliikenteen ja taksin saatavuuden rajallisuuteen. Neuvotteluissa HUS:in kanssa tulee tehdä selväksi ambulanssien riittävyys alueella.

Strategialuonnoksessa keskitytään suurelta osin terveyden- ja sairaanhoitoon. Nykyistä enemmän huomiota tulisi kiinnittää esimerkiksi toimintarajoitteisten henkilöiden tai sosiaalihuollon palveluiden piirissä haavoittuvassa asemassa oleviin asiakasryhmiin. On myös mainittava, että mielenterveysongelmat lisääntyvät ja että hyvinvointialueen tulee (yhdessä

yhteistyökumppaneiden kanssa) voida vastata näihin haasteisiin ja tarpeisiin sekä työskennellä muutosta kohti.

Työikäiset jäävät strategialuonnoksessa myös suhteellisen huomaamattomaksi asukasryhmäksi. He muodostavat lukumääräisesti suurimman asukasryhmän sekä myös keskeisimmän ryhmän yhteiskunnan välttämättömien toimintojen toimivuuden kannalta. Miten tälle ryhmälle taataan palvelujen saatavuus ja miten heidän hyvinvointiaan tuetaan?

Lopuksi

Kaiken kaikkiaan Raaseporin kaupunki pitää strategialuonnosta toimivana ja harkittuna, ja hyvinvointialue on ottanut huomioon useita kuntien aiemmin kommentoimia asioita. Strategialuonnoksesta puuttuu kuitenkin lähes kokonaan konkreettiset mittarit (kuten esim. jonotilastot, tiedot palvelutarpeen arviointien, palvelusuunnitelmien ja palvelupäätösten tekemisestä lakisääteisissä määrärajoissa), ja tulokset, joita halutaan saavuttaa, on joskus muotoiltu siten, että niitä on vaikea mitata.

Strategisten tavoitteiden ja todellisuuden välinen kuilu on kaupungin mielestä suuri. Kaupunki toivoo hartaasti, että tämä strategia toteutetaan ottaen huomioon yksittäiset alueet ja niiden erityispiirteet.